

# Har min hund eller kat orm ?

Vore hunde og katte byder os på mange store oplevelser og glæder, og som med andre venskaber har det stor betydning, at vi som mennesker yder vores del til fællesskabet. Dette gælder ikke kun pleje og fodring, men lige så vigtigt er det at sørge for, at vore firbenede venner ikke plages af parasitter, hverken indvendigt eller udvendigt

Tekst: dyrlæge Per Rasmussen  
Fotos: dyrlæge Mogens Hansen

## Hvordan ser jeg, om min hund eller kat har orm?

Ydre parasitter opdages ofte ved, at dyret klør sig, eller de kan ligefrem ses i pelsen, men med indre parasitter stiller sagen sig helt anderledes.

Generelt kan orm hos hund og kat vise sig på flere måder. Ofte er det svært at tolke symptomerne (utrivlighed, dårlig vækst, tyk rund mave, opkast, glansløs pels, blodmangel, hikke eller hoste), og det kan ved almindelige ormeinfektioner være svært at vide, om hunden eller katten er smittet. Visse ormetyper giver regulær sygdom, og her er det ofte tydeligt, at der er noget galt, selv om symptomerne kan være mangeartede (se afsnittet om fransk hjerteorm).

## Hvilke undersøgelser kan dyrlægen lave?

Dyrlægen har mulighed for at lave en undersøgelse af afføringen, men selv her kan det være vanskeligt at konstatere, om der er orm. I klinikken undersøges der på to måder, som henholdsvis afslører, om der er ormeæg eller ormelarver i afføringen, og disse æg eller laver kan så danne grundlag for at konstatere, hvilke orm der er tale om.

Problemet er, at der ikke altid kan ses æg eller laver i prøven, selv om hunden / katten har orm i tarmen, og der kan være problemer med at få en frisk prøve uden jord på eller fra katte, der går ude (de begraver ofte deres efterladenskaber). Udekattene er netop den gruppe af dyr, der har mange orm, så derfor vil ormebehandling oftest bygge på et skøn fra dyrlægen. Det er fornuftigt selv at kikke på afføringen, idet bædelorm ofte kan ses her. Spolorm og larver ses kun i meget sjældne tilfælde (i en undersøgelse foretaget af Kattens Værn kunne man kun se orm i afføringen med det blotte øje i et par procent af tilfældene).

## Hvad med hvalpe og killinger?

Hvalpe og killinger har meget ofte orm, da de smittes fra moderdyret, også selvom der er behandlet med en regelret ormekur. De kan rumme utroligt mange orm og udskiller millioner af æg til omgivel-

serne, og disse æg kan leve og give smitte i flere år efter. Derfor er det af stor betydning at kontrollere parasitbyrden i denne fase af livet.

## ...og voksne katte?

Voksne katte har ofte orm, hvis de går ude. Katte er jægere, og de får hyppigt orm ved at komme i kontakt med byttedyr, som indeholder ormelarver. Kattene får ofte kombinerede infektioner med flere parasitarter på en gang, da smitten for mange af ormetyperne foregår på samme måde.

I en undersøgelse, som Kattens Værn er i gang med at lave, har det vist sig, at over halvdelen af de katte, som levede ude, havde spolorm (det reelle tal er større, da prøven ikke fanger alle katte med orm), så denne parasit er meget udbredt i katte, der går ude. Katte, der bor i lejlighed, har sjældent orm, og i den nævnte undersøgelse blev der kun fundet orm i få procent af disse katte. Hvis katte går frit ude, er der derfor en vis sandsynlighed for, at de på et eller andet tidspunkt bliver belastet af orm.

## ...og voksne hunde?

Voksne hunde er ikke så udsat for ormesmitte som kattene, og dette kan måske hænge sammen med den måde, vi holder vore hunde på.

De fleste af vore hunde er ikke specielt aktive jægere i naturen, og derfor smittes de måske ikke så ofte som kattene. Ikke desto mindre er det kendt, at steder i verden, hvor der lever vilde hunde, ses en helt anden form for ormebyrde, og at denne ormebyrde til dels svarer til den belastning, vi ser i vore ræve i Danmark.

Mere end 60 % af vore ræve er smittede med spolorm, og det forventes, at 5-10 % af de danske hunde har spolorm på et givet tidspunkt. Hvis vore hunde levede som ræve og selv skulle skaffe føde ved at jage, ville det nok se anderledes ud end i dag. Dette kan give anledning til at tro, at den del af vore hunde, der har eller har haft orm, har en adfærd, der gør, at de får orm igen. Derfor gælder det om at være særlig opmærksomme på hunde, der en gang har haft orm, jagthunde eller hunde, der løber frit i naturen.

## Hvilken betydning har det, at hunden / katten har orm?

Betydningen af orm hos vore husdyr har to aspekter.

Dels kan de smitte os med orm, og dels kan de selv blive syge af at huse ormene. Betydningen for hunden/katten afhænger af, hvilken alder dyret har. Unge dyr er ofte udsat for massiv smitte fra moderdyret. Af denne grund kan der være massive infektioner i unge dyr, og symptomerne kan variere fra oppustethed til død. Ældre dyr er ofte ikke inficeret i samme grad som de helt unge, og hvis der ikke er tale om særligt

farlige orm (se afsnit om de enkelte ormetyper), så ses der som hovedregel kun få eller ingen symptomer. De mest almindelige bædelorm giver oftest ingen symptomer overhovedet, medens spolorm og andre orm ofte ikke har den store indflydelse på dyret, selvom der i enkelte tilfælde ses problemer.

## Kan det smitte til mennesker?

Normalt vil der ikke ske smitte fra dyr til mennesker med orm, men mennesker kan smittes ved tæt kontakt med hunde eller katte, eller via hunde eller kattes efter-

ladenskaber. Betydningen af denne smitte til mennesker tillægges i forskellige lande forskellig betydning, og det har en betydning, hvilke parasitter der er i området. Spolorm findes over hele verden. Ræve, katte, hunde og mange andre dyr udskiller ormeæg, der via omgivelserne kan smitte til mennesker, og mange steder i verden er der lavet undersøgelser, der viser, at ormeæg kan findes i vore omgivelser, og derfor er det fornuftigt at tage forholdsregler for at undgå human smitte. En nyligt publiceret undersøgelse har indikeret, at der kan sidde smittespolorm i pelsen på hunde med orm.

De fleste ormeinfektioner hos mennesker er harmløse, men på det seneste er en ny, ubehagelig ormeart konstateret her i landet, rævens lille bædelorm, og den kan give anledning til meget alvorlig sygdom hos mennesker. Den lille rævebædelorm er et betydeligt problem i Tyskland og andre lande sydpå, og denne parasit har stor bevågenhed både i disse

områder og hos os. I Tyskland er der områder, hvor der er så mange ræve, der har smitten, at man behandler dem ved at give ormekur dels fra fly og dels via jægere. Samtidig behandles hunde hver måned, og dette bringer smitten ned i en periode og mindsker risikoen for, at mennesker bliver syge. Hos os har vi konstateret parasitten i ganske få ræve, og i Sverige har de ikke set denne parasit endnu. Derfor er der særlige regler for rejse fra Danmark til Sverige.

## Hvad kan jeg gøre for at undgå orme problemer?

Som det fremgår, er orme problemer ikke lige ud af landevejen, og det er hensigtsmæssigt at tage en snak med dyrlægen ved det årlige eftersyn, eller når der er behov. Hvis din hund eller kat har nogle af de ovennævnte symptomer eller hoster, vil det være en god ide at få vurderet sandsynligheden for orm evt. ved en afføringsprøve. Det er også en god ide at se på afføringen, hvis det er muligt. Bæn-

delorm afslører sig ofte ved, at der er en masse hvide "gryn" i afføringen (de kan evt. bevæge sig).

## Hvalpe og killinger

Hvis du skal have hvalpe/killinger, er det nødvendigt i samråd med din dyrlæge at lægge en plan/strategi for ormebehandling og opfølgning.

## Katte

Katte har ofte orm, og hvis din kat er en udekate, kan det blive nødvendigt at behandle med jævne mellemrum. Ikke mindst i den periode af året hvor katten er meget aktiv i naturen.

## Hunde

Hunde har ikke så tit orm som katte, men hvis din hund er meget aktiv i naturen eller har haft orm en gang, må du være særligt opmærksom på orm. Hunde, der får orm i naturen, kan have brug for hyppige ormekure, medens hunde, der aldrig løber frit i naturen, ikke behøver ormekur overhovedet. Generelle for-

holdsregler kan være regelmæssige ormekure, overdækning af sandkasser når de ikke bruges, vaske hænder (små børn putter fingrene i munden), altid vaske grøntsager (ormeæg kan hæfte sig på grøntsager), samt at undgå at børn slikkes i hovedet af vore husdyr.

## Spørg dyrlægen

Vore hunde og katte vil altså kunne rammes af mange forskellige ormeinfektioner, og dyrlægen vil ved sit kendskab til parasitterne, og evt. ved at undersøge en afføringsprøve kunne vurdere om, og hvilken behandling der skal iværksættes. I visse tilfælde, ikke mindst hos hvalpe og killinger, skal kuren gentages en eller flere gange, og dyrlægen kan i hvert enkelt tilfælde rådgive om, hvad der er optimalt for netop din hund eller kat. Som regel vil der endvidere i forbindelse med rejse med hunden eller katten til udlandet være krav om ormebehandling.

